

Yttrande 2017 03 21 Dnr N2017/00222/HL

Näringsdepartementet 103 33 Stockholm

n.registrator@regeringskansliet.se

n.remissier.hl@regeringskansliet.se

För Sveriges landsbygder – en sammanhållen politik för arbete, hållbar tillväxt och välfärd

Slutbetänkande av
Parlamentariska landsbygdskommittén SOU 2017:1

Dnr N2017/00222/HL

Sammanfattning

Coompanion ser i huvudsak positivt på landsbygdskommitténs betänkande, och då särskilt att det lämnas konkreta förslag.

Vi uppfattar att samarbete och samverkan genomsyrar texten men att det saknas en beskrivning av den bredd av aktörer som arbetar med, och har erfarenhet av lokal och regional utveckling för näringslivet rent konkret. Endast ett fåtal nämns, och en del av dem är inte de som annars vanligtvis uppfattas engagera sig för landsbygdens utveckling. Komplettera därför kommitténs första punkt om ytterligare finansiering, till att även gälla de organisationer som redan nu är verksamma på landsbygden på ett statligt uppdrag, ex.vis. Coompanion. Coompanion är företagsrådgivaren med särskilt fokus på att driva företag tillsammans och på samverkan mellan olika aktörer.

I detta sammanhang vill vi också betona att samtliga fem associationsformer ska behandlas lika i näringspolitiken och att statliga företagsstöd skall ges oberoende av sökandes associationsform. En genomlysning av detta behövs då exempelvis ekonomisk förening tidigare har exkluderats av Vinnova.

Kooperationen har både historiskt sett och i nutid spelat en viktig roll i att genom företagande lösa samhällsutmaningar. Att ta samhällshänsyn är en grundläggande princip för kooperativt företagande. Samarbete och demokratiskt företagande skapar mervärde och tillväxt i skilda branscher som exempelvis mat- och skogsproduktion, handel, bostadsbyggande, vård & omsorg, undervisning samt många lokala servicelösningar såsom butiker och drivmedelsstationer. Också inom tjänste- och kunskapssektorn, liksom kultur & kreativa näringar och besöksnäringen finns kooperativa företag med stor potential. Personalkooperativ kan vara en lösning på delar av generationsskiftesproblematiken och därför behövs ytterligare resurser för rådgivning om detta.

Kommitténs målsättningar vad gäller kommersiell service, välfärdstjänster och tillgång till kultur skulle åtminstone till en del kunna lösas i kooperativ form som alternativ till offentlig regi. Alternativa driftsformer utmanar systemen och triggar till förbättringar och därmed till höjd kvalitet. Alternativa driftsformer i kooperativ regi öppnar för delaktighet och inflytande i form av ägarskap/medlemskap samt till stora möjligheter att påverka sin vardag. Detta kan ses som en konkurrensfördel i dagens kärva läge vad gäller rekrytering av personal.

Betänkandet saknar förslag till stöd för sociala innovationer och Coompanion föreslår därför att stimulansinsatser och finansiering av sociala innovationer och initiativ såsom samhälls-entreprenörskap etc. skall anvisas. Dessutom behöver lokala och regionala ”Överenskommelser” eller s.k. Plattformar för social ekonomi” stöd och stimulans, för att tjäna som samordnande arenor för civilsamhällets och det offentligas aktörer.

Förutom ökad finansiering till nybyggnation av fibernät, behövs stimulans och finansiering för såväl utveckling som koordinering av tjänster i fibernäten utifrån landsbygdens olika behov. I ett bredare perspektiv konstaterar vi att den kollaborativa ekonomin, som dock inte är någon nyhet för landsbygdsbefolkningen, växer över hela världen och kräver goda kommunikationer både fysiskt och digitalt.

Vi saknar ungdomsperspektivet i utredningen och även frågan om integration. Nyanlända kommer som en räddning och lösning för många landsbygdskommuners demografiska utveckling och även för dess kompetens- och personalbehov. Ungdomars möjlighet att påverka och vara delaktiga i landsbygdens utveckling och sin egen framtid kräver särskilda insatser.

Coompanion anser att representation av organisationer som arbetar med lokal utveckling och näringsliv ska finnas med i föreslagna Landsbygdsdelegationer och att en bred kombination av rådgivare och experter behövs för att främja landsbygdens och det lokala näringslivets utveckling. Fler aktörer än de som kommittén beskriver gör redan nu utomordentliga insatser för landsbygden.

Coompanion är företagsrådgivaren för de som vill starta företag tillsammans, främst i kooperativ form. Vi arbetar också med lokal och regional utveckling. Coompanion breddar entreprenörskapet via skräddarsydd information, företagsrådgivning, utbildning och affärsutveckling - från idé till framgångsrikt företagande. Kooperativt företagande bedrivs oftast i associationsformen ekonomisk förening, ibland som aktiebolag eller handelsbolag. Coompanion ägs av mer än 1100 medlemmar och styrs regionalt av 25 separata juridiska enheter (ekonomiska föreningar) som har drygt 100 medarbetare fördelade över hela landet. De 25 regionala kontoren samordnas och äger i sin tur Coompanion Sverige.

Coompanions statliga uppdrag utgår från regeringens förordning SFS 2005:876, och vidare via Tillväxtverkets anslag utifrån gällande regleringsbrev.

2 Näringsliv och företagande

2.3.1 Tillgång till finansiellt kapital

Ekonomiska föreningar är ett tydligt alternativ till AB och andra associationsformer för företagande oavsett geografi. Affärsområden där den ekonomiska föreningen är särskilt lämpad kan exempelvis vara: kommersiell service, offentlig service som drivs i kooperativ form, kreativa näringar, småskalig infrastruktur, energikooperativ som solenergi, vindkraft och biobränsleanläggningar samt vid företagssamverkan.

Coompanions långa erfarenhet av rådgivning till och affärsutveckling av kooperativa företag visar att dessa företag i många fall inte passar in de affärsmodeller som ALMI använder. Det innebär i sin tur att företagen redan från start har sämre förutsättningar till finansiering än de skulle haft med ett annat affärsupplägg. Som en direkt konsekvens av ovanstående bildas nu regionala Mikrofonder för att täcka det behov som de traditionella finansiärerna inte klarar av.

Syftet med mikrofonder är att skapa en finansiell struktur för att stödja och utveckla företag och verksamheter på lokal nivå. Mikrofonden skall vara ett verktyg för att stimulera affärsutveckling hos lokala företag och stödja framväxt och utveckling av samhällsnyttiga aktiviteter med lokal förankring. Mikrofonder stödjer också affärsutveckling inom den sociala ekonomin, företrädesvis idéburet företagande och bidrar med mentorskap.

Coompanion föreslår följande kompletteringar:

- ALMI och Saminvest AB ges tydliga instruktioner att även erbjuda sina finansieringslösningar till ekonomiska föreningar
- Coompanions uppdrag att stimulera lokalt och regionalt utvecklingsarbete med inriktning på företagande, enligt förordning SFS 2005:876, stärks via ökade resurser
- Resurser tilldelas regionala Mikrofonder för ökad kapitaluppbyggnad samt drift.
- Coompanion ges ett tydligt uppdrag att granska kooperativa företags affärsplaner inför extern finansiering

2.3.2 Förnyelse och innovationer

Utöver kommitténs utmärkta förslag gällande Vinnovas vidgade uppgifter vill vi påtala vikten av att samtliga associationsformer skall ges möjlighet att ta del av Vinnovas resurser. Coompanions kunder väljer oftast företagsformen ekonomisk förening och dessa företag var ej tidigare stödberättigade hos Vinnova. Efter att Coompanion uppmärksammat frågan har regelverket ändrats, åtminstone till en del. Här krävs en genomgång av Vinnovas och samtliga andra statliga organs stödformer för att säkra likabehandling oavsett associationsform.

Coompanion är sedan 2012 distributör av Vinnovas Innovationscheckar. Vår målgrupp är kooperativa företag.

Vi saknar skrivningar om sociala innovationer under 2.3.2.

Samhälls-entreprenörer och företag som driver sociala innovationer är på stark frammarsch och där finns redan idag många innovativa uppslag. Ofta drivs dessa företag i kooperativ form. Kooperativa företag svarar på aktuella behov i samhället eller hos individer, och lösningarna/affärsidéerna/processerna är ofta innovativa. Kooperativa företag arbetar för ekonomisk vinst/nytta och vilar på en värdebaserad grund.

Coompanion når ut till andra grupper av företag än den traditionella industri- och teknikvärlden och andra redan drivna företagare som har resurser att söka offentliga medel i egen regi. Samhället har

stora utmaningar framför sig både vad det gäller demografi, ekonomi och arbetskraftsbehov/utbud. Här är det nödvändigt att tänka nytt och annorlunda. En viktig del är också att hitta lösningar för att minska utanförskapet och ta vara på varje individs arbetskraft.

Även lokal service, turism, kultur och kreativa näringar samt företagande i de gröna näringarna är områden som har stor efterfrågan och där behovet av innovationer är stort för att höja lönsamheten och bidra till tillväxt och därigenom ett ökat utbud.

Coompanions fokus på tjänsteföretag både inom den privata sfären men framförallt inom traditionellt offentliga områden såsom vård, omsorg och utbildning ger ingångar till nya innovativa satsningar utifrån en värdegrund som kan vara en del av lösningen på samhällets problem. Idéburet företagande är ett av Coompanions arbetsområden i hela landet.

Sociala innovationer bör stimuleras och kan vara en av lösningarna på samhällsproblemen.

De senaste årens flyktingvåg har även utvecklat Coompanions rådgivning. Integrationsarbetet gynnar korsbefrukning av olika kulturer och främjar därmed också innovationsbenägenheten i det mångkulturella samhället.

..

Coompanion föreslår följande kompletteringar:

- Statliga företagsstöd skall ges oberoende av sökandes associationsform
- Stimulansinsatser och finansiering av sociala innovationer och initiativ såsom samhälls-entreprenörskap etc. skall anvisas
- Utnyttja potentialen i det kooperativa företagandet som ett svar på samhällets utmaningar och satsa ytterligare på Coompanion som företagsrådgivare, affärsutvecklare och innovationscoach

2.3.3 Omställning till en hållbar utveckling av landsbygdens platsbundna verksamheter

Samverkan kan också ske företag emellan och de platsbundna näringarna har en tradition av framgångsrik företagssamverkan i kooperativ form. Jord- och skogsbrukets kooperativa företag är goda exempel. Numera ser vi motsvarande utveckling inom småskalig förnybar energiproduktion samt inom bredbandsutbyggnad på landsbygden. Man bör också förbereda sig för en framtida utveckling av laddinfrastruktur i kooperativ regi. Här finns Coompanion som företagsrådgivare och affärsutvecklare.

Småskalig turism, boende och restaurangverksamhet på landsbygden är områden som har en stor potential vad gäller samverkan för att nå nya marknader såväl nationellt som internationellt. Enklast drivs denna samverkan i ekonomisk förening där delaktighet, öppenhet och transparens är viktiga delar för att få företagets tillit. Den ekonomiska föreningen medger också en enkelhet vid anslutning av nya medlemmar eller vid utträde ur föreningen.

Kreativitet och innovationsbenägenhet ökar när olika aktörer samlas. Då landsbygdens avstånd ibland omöjliggör personliga möten krävs det att digitala kommunikationslösningar fungerar. Ett snabbt bredband i den mest avlägsna glesbygd är ett måste för näringslivets utveckling. Coompanions Fiberhandbok tillsammans med rådgivning och stöd från exempelvis Landsbygdsprogrammet är en av lösningarna för kommitténs mål om bredband till 100 procent av befolkningen om minst 100 Mb/s senast 2025.

En avsevärd andel av infrastrukturen för bredband på landsbygden är byggd av kooperativa företag. Ett innovativt upplägg som ger näringslivet möjlighet att verka från orter som annars varit förknippade med stora svårigheter att driva företag ifrån. Här kan vi tala om tillväxt i hela landet!

Coompanion föreslår följande komplettering:

- Coompanion rekommenderar en kombination av experter och rådgivare i arbetet med att främja företagssamverkan, marknadsföring och internationalisering. Olika aktörer erbjuder olika kompetenser som passar in i vitt skilda skeden, olika behov och beroende på företagens art. Här finns också Coompanion, med drygt hundra rådgivare över hela landet, som ett gott alternativ till ALMI Företagspartner.

2.3.4 Näringslivspaket till kommuner med extra stora utmaningar

Coompanion ser överlag positivt på kommitténs förslag riktade till de 23 utpekade kommunerna i norra och mellersta Sverige. Vi bedömer att tillgång till digital infrastruktur är en viktig åtgärd i syfte att möjliggöra ökad konkurrenskraft i glesare bygder. Coompanion har sedan tidigare kunskap och erfarenhet av att stödja tillkomsten av fibernätsföreningar där vi bland annat producerat den handbok för fibernätsföreningar som i princip alla fibernätsföreningar använder sig av.

En aspekt i detta sammanhang är den relativt höga egna privata kostnaden liksom den ideella arbetstid man främst på landsbygden måste skjuta till för en utbyggnad. Ju längre avstånden är desto mer måste man i princip dels delta med större egen finansiering dels med mer ideellt arbete. Från Coompanions sida har vi inget förslag till lösning på detta utan nöjer oss i detta sammanhang att påvisa problematiken.

Vi ser det som klokt att ta del av erfarenheter från grannlandet Norge som stoltserar med en ”mera levande” landsbygd än den vi ser i vårt eget land. Således ser vi positivt på förslag om sänkta arbetsgivaravgifter liksom nedsättning av studielån.

Vi saknar riktade insatser i syfte att bevara företag/arbetstillfällen vilka riskerar förloras med anledning av misslyckade generationsskiften. Vi vet att ca.175 000 företag i Sverige har ägare vilka har som avsikt att trappa ner under en fem års period. Vi vet också att många företag skiftas inom familjen och att andra hittar externa entreprenörer. Dessutom vet vi att det är färre företag i glesbygder som hittar externa entreprenörer och att i de fall så sker, är ”risken” att de flyttar företaget, högre än i tätorter. Vi vet också att ca 65 000 företag riskerar att läggas ner, då dessa varken förväntas skiftas inom familjen eller hitta externa nya ägare.

Coompanion har via Värmlandskooperativen lämnat ett ”inspel” till den parlamentariska landsbygdskommittén daterat 16-11-22 med förslag till åtgärder. Bilaga bifogas.

Coompanion föreslår följande komplettering:

- Särskilda stödinsatser i syfte att möjliggöra personalövertagande ges till företag som riskerar att läggas ned på grund av att nya externa ägare saknas. Stöd kan ges i form av rådgivning, affärsutveckling och finansiering etc.

3 Digital kommunikation och transportinfrastruktur

3.1 Hela landet ska kunna dra nytta av digitaliseringens möjligheter

Coompanion ser mycket positivt på att kommittén med kraft betonar vikten av fiberutbyggnad på landsbygden för att hela landet ska dra nytta av digitaliseringens möjligheter. De robusta nät som är grunden för detta ska enligt vår mening ägas och drivas av de som gör det bäst och på ett så kostnadseffektivt sätt som möjligt. I stora delar av landet har fibernäten på landsbygden initierats, byggts och drivits vidare av fibernätsföreningar. Coompanion har bedrivit rådgivning och utbildat den övervägande delen. Hur fortsatt utbyggnad ska gå till kommer givetvis att bero på vilka

möjligheter till finansiering som ges och hur de kommersiella aktörerna bedömer marknaden.

De idag existerande fibernätsföreningarna och de som kommer att startas måste ges allt tänkbart stöd för den stora samhällsinsats de gör. Ett vidare steg vad gäller utveckling av nätens möjligheter för diverse tjänster står nu på agendan. Här finns även ett stort intresse från offentlig sektor vad gäller välfärdstjänster av olika slag.

Coompanion föreslår följande kompletteringar:

- Medel till stöd och rådgivning av befintliga fibernätsföreningar måste långsiktigt avsättas
- Förutom rena bidrag behöver fibernätsföreningarna fördelaktiga lån via ordinarie system som banker, ALMI och Mikrofonder.
- Avsätt medel för utveckling och koordinering av tjänster i fibernäten

3.2.2 Insatser för ökad tillgänglighet

Den snabbt växande kollaborativa ekonomin främjas av en ökad medvetenhet om jordens begränsade resurser kombinerat med teknisk och digital utveckling. Kooperativa lösningar är en form av delningsekonomi där ansvaret delas mellan ägarna/medlemmarna. Ökad tillgänglighet via samåkning, bilpooler och skjutsgrupper utvecklas nu i samverkan mellan civilsamhället och offentliga aktörer. <http://skjutsgruppen.nu>

Coompanion föreslår följande kompletteringar:

- Främja den kollaborativa ekonomin genom stimulansåtgärder via ex.vis Vinnova
- Använd Coompanion som rådgivare vid utveckling av den kollaborativa ekonomin!

4 Kompetensförsörjning

4.3 Utbildningscentra för högre utbildning

Som komplement till utbildningscentra för högre utbildning föreslår Coompanion utökade möjligheter till distansstudier för de som föredrar detta. Kooperativa koncept finns framtagna, där stödstrukturer minskar risken för avhopp och möjliggör viktiga kontakter med näringslivet för kommande etablering i arbetslivet alternativt eget företagande. Fler studerande på orten främjar både lokal utveckling och individens möjlighet till engagemang i exempelvis idrott och kulturverksamhet. Konceptet har hittills efterfrågats särskilt av relativt små orter/städer som har "elit"-idrottsklubbar och värnar om duktiga lokala spelare. Upplägget skall dock ses i ett större perspektiv där såväl samhället som civilsamhället och individen är vinnare oavsett orsak.

Coompanion föreslår följande komplettering:

- Avsätt resurser till stödstrukturer för distansstuderande, exempelvis kooperativa stödstrukturer där näringsliv, ideell sektor och offentliga organ finns med. Coompanion har ett utarbetat koncept.

5 Samhällsplanering och bostadsbyggande

5.2.1 Förbättrade krediter för byggande av bostäder i landsbygderna.

Landsbygden har ett stort behov av nya bostäder! Då många kan tänka sig att lämna sina gårdar och hus till förmån för unga barnfamiljer faller detta ofta på att alternativa boenden saknas. Coompanion ser ett ökat intresse för kooperativa hyresrätter som en av flera lösningar för ökad byggnation på landsbygden.

Idag kommer de initiativ som tas i frågan nästan uteslutande från bostadsbolag sprungna ur ”allmännyttan”. Då dessa bolag idag har helt andra vinstkrav än tidigare faller projekten ofta på att den upplåtelseinsats som krävs av hyresgästen blir orimligt hög. När de som istället tittar på möjligheten att bygga kooperativ hyresrätt i form av ”ägarmodellen” drar sig banker ur pga den bedömning de gör av fastighetens värde när bygget står klart.

Coompanion föreslår följande komplettering:

- Kooperativa hyresrätter enligt ägandemodellen ska ges sådana kreditmöjligheter att nybyggnation av dessa görs möjligt även på landsbygden.

6 Kommersiell service, välfärdstjänster och kultur

Kooperationen har både historiskt sett och i nutid spelat en viktig roll att genom företagande lösa samhällsutmaningar. Att ta samhällshänsyn är en grundläggande princip för kooperativt företagande. Samarbete och demokratiskt företagande skapar mervärde och tillväxt i skilda branscher som exempelvis mat- och skogsproduktion, handel, bostadsbyggande, vård & omsorg, undervisning samt många lokala servicelösningar såsom butiker och drivmedelsstationer. Också inom tjänste- och kunskapssektorn, liksom kultur & kreativa näringar och besöksnäringen finns kooperativa företag med stor potential.

Kommitténs målsättningar vad gäller kommersiell service, välfärdstjänster och tillgång till kultur skulle åtminstone till en del kunna lösas i kooperativ form som alternativ till offentlig regi. Alternativa driftsformer utmanar systemen och triggat till förbättringar och till höjd kvalitet. Alternativa driftsformer i kooperativ regi öppnar för delaktighet och inflytande i form av ägarskap/medlemskap samt stora möjligheter att påverka sin vardag. Detta kan ses som en konkurrensfördel i dagens kärva läge vad gäller rekrytering av personal.

Coompanion föreslår följande komplettering:

- Öka satsningen på rådgivning och affärsutveckling för personalkooperativ, brukarkooperativ, producent- och konsumentkooperativ etc. via ökat stöd till Coompanion

6.7.1 Kulturen behöver bli mer tillgänglig i landsbygderna.

Via Coompanionkontoren och våra nätverk kan vi lyfta kulturella förebilder över hela landet. Detta främjar samverkan mellan kulturarbetare över hela landet och kan utnyttas i kulturkluster för innovativt skapande. Kulturkluster skapar dragningskraft. Coompanion kan bidra med rådgivning och affärsutvecklingsinsatser i de kulturella näringarna. Detta inkluderar även företagssamverkan för kulturentreprenörer. Coompanion har nyligen tagit fram en handbok för kooperativt entreprenörskap inom kreativa näringar.

Kommittén föreslår att regeringen ger Kulturanalys ett uppdrag att göra en fördjupad analys av kulturens tillgänglighet. Uppdraget bör breddas och tydliggöras. Problemet är att de kulturaktörer som anges, är väldigt statiska och desamma som de alltid varit. Kulturen på landsbygden har länge varit åsidosatt och många lokala, (ej regionala), alternativ har skapats. Inte minst i form av ekonomiska föreningar. Dessa har lidit stor skada vid tidigare kulturreformer som t.ex. ”Fri entré-reformen” som skapat stora problem för oberoende (ej offentligt finansierade) landsbygdsmuseer.

Kulturanalys och samverkansrådet (dess medlemmar) har en lång tradition av ett ur landsbygdsperspektiv osunt ovanifrånperspektiv i sin verksamhet. ”De vet vad som är viktigt”.

En analys bör därför göras i form av en inventering av vad som finns lokalt, drivs lokalt och vilka

behov dessa verksamheter har. Kommitténs tankar är säkert i all välmening, men det finns ändå en underliggande normering i tanken att stadens kultur ska förmedlas ut till landsbygden.

Kulturanalys bör ställa frågor som: Vad finns det för kulturutbud på landsbygden som behöver stöd för att nå ut? Hur kan landsbygden bli en leverantör av kultur till hela landet?

Digitaliseringen är viktig, men det handlar också här inte bara om biografier och stadens teaterföreställningar, utan också om hur man kan hitta plattformar som kan leverera åt båda hållen. Mycket av detta kräver samverkan mellan olika aktörer och det kan mycket väl vara i form av kooperativa föreningar som skapar kluster av besöksmål. Coompanion är en av de rikstäckande organisationer som har nätverk bland kultur och konsthantverkare och kan ge stöd och information i dessa processer.

Återigen, hur lyfter och visar vi landsbygdens kultur i hela landet?

Coompanion föreslår följande kompletteringar:

- Genomför en inventering av vilket kulturliv som finns lokalt, drivs lokalt och en analys av vilka behov dessa verksamheter har. Vad finns det för kulturutbud på landsbygden som behöver stöd för att nå ut? Hur kan landsbygden bli en leverantör av kultur till hela landet?
- Stimulera framväxten av kulturella plattformar som kan leverera kultur mellan land och stad (åt båda håll)

8 Styrning och organisering av landsbygdspolitiken

8.1.3 Regeringen bör tydliggöra vissa myndigheters och statliga bolags landsbygdspolitiska ansvar

Vi vill uppmärksamma näringsdepartementet på att Coompanions uppdrag bygger på en Förordning, SFS 2005:876.

Förordningen innehåller föreskrifter om statsbidrag till kooperativa utvecklingscentrum och syftar till att säkerställa kooperativa utvecklingscentrums verksamhet i hela landet.

2 § Med kooperativt utvecklingscentrum avses i denna förordning en kooperativt organiserad verksamhet i form av en ekonomisk eller ideell förening eller ett aktiebolag, som har kooperativa, ideella eller offentliga organisationer som medlemmar eller ägare och som

1. har till huvudsaklig uppgift att ge de råd och den information som behövs inför, under och efter start av kooperativa och andra liknande företag,
2. stimulerar lokalt och regionalt utvecklingsarbete med inriktning på företagande, och
3. utvecklar nya verksamheter samt metoder som kan användas i det arbete som avses i 1 och 2.

Med hänvisning till de uppgifter som regeringen uppdragit åt Coompanion, särskilt vad gäller lokal och regional utveckling, saknar vi skrivningar om detta i kommitténs betänkande.

Coompanion föreslår följande kompletteringar:

- Att en sammanhållen politik för arbete, hållbar tillväxt och välfärd på landsbygden även skall innefatta Coompanions statliga uppdrag, och att ytterligare medel skall anslås för Coompanions verksamhet med koppling till kommitténs betänkande och detta remissvar

8.1.5 Landsbygdsdelegationer inrättas i länen

Förslaget från kommittén är i grunden bra och lyfter behovet av samsyn, samordning, information och anpassning till landsbygdens behov och förutsättningar.

Coompanion föreslår följande komplettering:

- För att möta behovet av samsyn, samordning, information och anpassning till landsbygdens behov och förutsättningar är det ett skall-krav att organisationer som representerar näringsliv och den ideella sektorn samt arbetar med landsbygdsutveckling finns med i Landsbygdsdelegationerna. T.ex. LRF, HSSL, Coompanion m.fl. Det är också viktigt att de delegationer som inrättas har en bra koppling till regionalt utvecklingsansvariga.

9 Civilsamhället utvecklar landsbygderna

9.3.1 Förslag om förstärkning, förnyring och förnyelse genom folkbildning

En satsning på studieförbund för att skapa lokal utveckling är bra, den behövs. Men om det ska vara en förstärkning, förnyring och inte minst förnyelse bör man precis som kommittén beskriver det, satsa på det civila samhällets bredd och inkludera så stora delar som möjligt. Man bör också lyfta andra aktörer som redan idag arbetar med lokal och regional utveckling på landsbygden. Detta för att komplettera studieförbunden med nya kompetensområden och kompletterande verksamheter.

Folkbildning sker också i byalag, i lokalekonomiska analyser, vid byggnation av fibernät, i landsbygdens vaktmästeri och i samhälls-entreprenörernas engagerande fotspar. Fler exempel kan räknas upp med och vill med detta betona att det finns många andra aktörer som gör en stor insats i folkbildningens anda såsom lokala servicekooperativ, föreningar, HSSL och Coompanion.

Coompanion föreslår följande komplettering:

- Resurser även avsätts för folkbildande insatser som görs via andra aktörer än studieförbund

9.3.2 Förslag om stärkt dialog och samverkan mellan det civila samhället och offentlig sektor.

Lokalt ledd utveckling genom leadermetoden. Coompanion känner väl till leadermetoden och ställer sig helt bakom att den ska finnas i hela landet. Det är mycket allvarligt att fem f.d. leaderområden ställts utan stöd under denna programperiod trots godkända strategier.

Coompanion föreslår följande kompletteringar:

- Med vetskap om det stora behovet av s.k. enkla stöd till lokal utveckling och kunskapen om den kapacitetsbyggande effekt leadermetoden har, föreslår Coompanion att de fem utsatta områdena ges stöd och möjligheter att starta upp sina verksamheter så snart som möjligt.
- Finansiering av dessa områden bör ske via en förstärkning av statens anslag för regionalt tillväxtarbete. Arbetet föreslås bygga på ett förenklat regelverk med långtgående delegation och självbestämmande till de lokala leaderföreningarna (LAG) och vara byggt på redovisning enligt vanlig svensk redovisningssed för att ge möjlighet till jämförelse med det ordinarie programmet. Verksamheterna bör starta senast 2018.

En annan form av samverkan mellan civilsamhälle och offentlig sektor bygger på den nationella Överenskommelsen. Regionala "Plattformer för social ekonomi" har bildats på flera ställen i landet. Dessa plattformar behövs för att hållas samman arbetet och aktörerna. De skall underlätta för civilsamhälle och ideella organisationer att samverka och ha goda kontakter med kommuner, men även med landsting, Migrationsverket och Arbetsförmedlingen etc. Civilsamhället kan och vill bidra på flera sätt men behöver stöd genom t ex finansiella medel, kontaktpersoner på kommuner samt juridisk hjälp m.m.

Coompanion föreslår följande komplettering:

- Ytterligare stimulansmedel anslås för utveckling av regionala och lokala ”Överenskommelser” och ”Plattformer för social ekonomi”.

9.3.3 Förslag om statlig överenskommelse om kunskaper och arbetsätt för landsbygdsutveckling

Frågan om Överenskommelsen belyses även under 9.3.2.

Coompanion vidhåller samma argumentation som under föregående punkt vad gäller Överenskommelsen. Att denna även skall gälla den lokala nivån, landsbygden är för oss självklart då det är just där som civilsamhället är som starkast. Samverkan med offentlig sektor är betydelsefull då många verksamheter på landsbygden sköts av civilsamhället, ibland i kooperativ form.

Coompanion har varit och är en del av Landsbygdsnätverket sedan ett stort antal år både som ledamot i styrgrupp, men också i diverse arbetsgrupper. Just nu är de nätverkets servicegrupp samt ledamot i styrgrupp som är aktuella.

Coompanion föreslår följande komplettering:

- Ytterligare stimulansmedel anslås för utveckling av regionala och lokala ”Överenskommelser” även för landsbygdsutveckling

Remissvaret är beslutat av Coompanion Sverige på styrelsemötet 21 mars 2017. I arbetet med remissen har samtliga 25 medlemmar i Coompanion Sverige beretts tillfälle att bidra med synpunkter till en arbetsgrupp bestående av Ewa Engdahl och Lasse Wellin Coompanion Kalmar, och Anders Johansson Coompanion Örebro.

2017-03-21

Gordon Hahn,

Ordförande Coompanion Sverige